

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2020 30 stp
Fakultet for landskap og samfunn

Tolkning av gamle utskiftningskart

Interpretation of old land consolidation maps

Aini Rauf
Master i Eiendom

Forord

Denne masteroppgaven marker slutten på min femårig utdannelse i master i eiendom ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. Våren 2020 ble denne masteroppgaven skrevet med et omfang på 30 studiepoeng.

Jeg ønsker å takke Per Kåre Sky for å motivere meg til å velge dette temaet og problemstillingen. Videre ønsker jeg å takke min hovedveileder Gunnar Tenge for god innspill, faglige samtaler og tilbakemeldinger som jeg fikk gjennom dette arbeidet.

Jeg vil også takke mine kontaktlærere fra Greåker videregående skole, Hilde Karine Refne Holme Mathisen, Gerd Runhovde og Ragnhild Lier.

Jeg vil også takke mamma og mine to brødre for alt støtte, tålmodighet og kjærighet dere har gitt meg gjennom studietiden min.

Sarpsborg, mai 2020

Aini Rauf

Sammendrag

Tema for denne masteroppgaven er tolkning av gamle utskiftningskart. Problemstilling for oppgaven er som følger: ”I hvilken grad fulgte utskiftningsretten reglementet for utarbeidelse av kart?”

For å finne svar på problemstillingen ble det analysert ti utskiftningskart som er fra perioden 1921-1928 med veilederen fra 1921. Utskiftningskartene er funnet fra ti ulike kommuner i Norge, og de dekker områder med innmark, utmark eller begge deler. Blant det som ble undersøkt var bygninger, eiendomsgrenser, vei. Disse utskiftningskartene er funnet i arkivet til jordskifterettene, og tilslutt ble disse utskiftningskartene sammenlignet med dagens kart ved å se på kartsiden Kilden til NIBIO.

Etter å ha gått gjennom alle de utvalgte utskiftningskartene kom det frem at utskiftningsrettene i all hovedsak fulgte reglementet fra 1921 for utarbeidelse av utskiftningskartene. En av grunnene til at utskiftningskartene var så bra var fordi de som lagde utskiftningskartene var utskiftningskandidater som hadde en god utdanning i kart, landmåling, utskiftningslære, bonitering, taksering og landsbruksrett.

Abstract

The theme of this master thesis is interpretation of old land consolidation maps. The main research aim is as follows: To what extent did the land consolidation court follow the regulation for the preparation of maps?

To answer this question, 10 land consolidation maps from 1921-1928 were analysed according to the regulations from 1921. All land consolidation maps were obtained from different municipalities in Norway; the maps contained cultivated land, forest and both. Aspects of the maps that were examined include buildings, property boundaries and roads. The land consolidation maps were also compared with modern maps by looking at the web map Kilden made by NIBIO.

After examining all the land consolidation maps, I concluded that the land consolidation court mainly followed the regulations from 1921 for the preparation of land consolidation maps. One of the reasons why land consolidation maps followed the regulations is because those who made the land consolidation maps were land consolidation candidates who received good educations in land consolidation.

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1: Innledning	6
1.1 Innledning	6
1.2 Tema og problemstilling	6
1.3 Avgrensing	7
Kapittel 2: Bakgrunn og Teori	10
2.1 Innledning	10
2.2 Jordskifte i teoretisk perspektiv.....	10
2.3 Utdanningen til utskiftningskandidatene	13
2.4 Presentasjon av veilederen fra 1921	13
2.5 Tolkning av gamle utskiftningskart	17
2.5.1 Kartenes innhold.....	20
2.5.2 Fargebruk.....	22
Kapittel 3: Metode	24
3.1 Innledning	24
3.2 Valg av metode	24
3.3 Fremgangsmåte	24
3.4 Forskningsmetode	25
3.5 Validitet.....	26
3.6 Reliabilitet	26
Kapittel 4: Resultater og diskusjoner	27
4.1 Innledning	27
4.2 Finnes disse symbolene i utskiftningskartene	27
4.3 Er disse symbolene i henhold til veilederen fra 1921.....	29
Kapittel 5: Avslutning og konklusjon	38
Referanseliste	40
Tabell og figurliste	42

Vedlegg	43
Nr.1	43
Nr.2	44
Nr.3	45
Nr.4	46
Nr.5	47
Nr. 6	48
Nr.7	49
Nr.8	50
Nr. 9	51
Nr.10	52

Kapittel 1: Innledning

1.1 Innledning

Denne masteroppgave handler om tolkning av gamle utskiftningskart.

Jeg skal analysere ti ulike utskiftningskart som er fra perioden 1921 til 1928 med veilederen fra 1921. Utskiftningskartene er hentet fra ti ulike kommuner i Norge. Alle disse utskiftningskartene er over innmark, utmark eller begge deler. Alle utskiftningskartene er funnet i arkivet til jordskifterettene (Arkivet til jordskifteretten, 2020).

Jeg valget å skrive om tolkning av gamle utskiftningskart fordi dette er en tema som, etter hva jeg kjenner til, ingen masterstudenter har skrevet om tidligere. Det er dessuten et område det er viktig å innhente opplysninger om fordi gamle utskiftningskart kan dukke opp i nye jordskiftesaker. Når jeg har skrevet om dette temaet og problemstillingen kan andre masterstudenter eller PhD – studenter skrive videre på dette temaet med den samme eller ny problemstilling.

Denne masteroppgaven har fem følgende kapitler; innledning, bakgrunn og teori, metode, resultater og diskusjoner og tilslutt avslutning og konklusjon.

1.2 Tema og problemstilling

Tema for denne masteroppgaven er: Tolkning av gamle utskiftningskart.

Problemstillingen i denne masteroppgave er som følger: I hvilken grad fulgte utskiftningsretten reglementet for utarbeidelse av kart.

Jeg skal se på 10 utskiftningskart fra perioden 1921-1928 med veilederen fra 1921.

1.3 Avgrensing

Jeg valgte disse ti utskiftningskartene fordi jeg mener at dette var et god grunnlag for masteroppgaven min. Jeg valgte ut utskiftningskart fra ti forskjellige kommuner.

Tabell 1 under viser de ti ulike utskiftningskartene jeg har funnet fra arkivet til jordskifterettene (Arkivet til jordskifterettene, 2020).

Kommune	Gnr	Saksnummer	Saksnavn	Type
Hvaler	Gnr 38	0100-1920-0002	HUSER	Innmark og Utmark
Farsund	Gnr 100	1010-1920-0080	BRASTAD, GNR. 100	Utmark
Kvinesdal	Gnr 188	1010-1919-0002	NETLAND/RISNES GNR.188,190	Utmark
Rana	Gnr 193	1820-1924-0193	NORDFJORDEN GNR. 193	Innmark
Vinje	Gnr 9	0820-1922-00X1	Nystog, Paradis, Svalastog	Innmark
Vanylven	Gnr 76	1510-1919-0136	SKAAR YTRE GNR.76	Utmark
Aurskog- Høland	Gnr 67/2	0200-1923-0001	SKREPPESTAD	Innmark
Voss	Gnr 72	1230-1916-0002	TVINNE INNMARK	Innmark
Bergen	Gnr 45	1200-1918-0019	Nordrevoll	Utmark
Lier	Gnr 46	0600-1922-0041	GAASERUD	Innmark

Tabell 1: Dette er utskiftningskartene som er benyttet i denne masteroppgaven, hentet fra arkivet til jordskifterettene.

I disse ti ulike utskiftningskartene skal jeg undersøke ulike ting som er listet opp under, som vises på utskiftningskartene.

Disse er:

1. Bygning
  - tre eller stein
  - bolig eller uthus

2. Veg
  - offentlig vei
  - gårdsvei

3. Eiendomsgrenser
  - før
  - etter

4. Servituttsgrense

5. Dyrka mark

6. Fjellgrunn

7. Nedsatt stein

8. Kors i berg

9. Pel midlertidig anmerking

10. Bonitetsgrense

11. Barskog

12. Mosemyr

13. Gressmyr

14. Lauvskog

15. Hage og park

Kapittel 2: Bakgrunn og Teori

2.1 Innledning

I dette kapittelet skal jeg gå gjennom bakgrunn og teori. Jeg har strukturert kapittelet i følgende fem underkapitler, innledning, jordskifte i teoretisk perspektiv, utdanningen til utskiftningskandidatene, presentasjon av veilederen fra 1921 og tolkning av gamle utskiftningskart. Underkapittelet 2.2 er gjengivelse av tidligere arbeid i emne EIE280.

2.2 Jordskifte i teoretisk perspektiv

Man kaller jordskifteretten for en særdomstol, og denne domstolen tar opp ulike typer forhold om fast eiendom. Forskjellen mellom alminnelige domstolene og særdomstol er at særdomstolen må ha positivt angitt sin saklige kompetanse. Alle saker i jordskifteretten må følge saker hjemlet i jordskifteloven. Jordskifterettene har blant annet som formål å kartlegge rettsfold, omforme eiendomsgrenser, fastlegge eiendomsgrenser, organisere ulike lag, skjønn og mye mer. I Norge finnes det 34 jordskifteretter og 5 jordskifteoverretter i ulike deler av landet. Jordskiftedomstolene sin administrasjon lå under landbruks – og matdepartement før, men i 2006 ble den lagt under domstoladministrasjon. Alle jordskiftefaglige spørsmål som har blitt behandlet i jordskifteretten kan ankes videre til jordskifteoverretten (Lyseng, 2012, s.18-19).

Ser vi på jordskiftedomstolenes historie om bestemmelsene om jordskifte, så kommer det frem at dette ble videreført i Norske lov av 1604 og 1687. Det var ikke før 1821 at denne særskilte utskiftningsloven kom. Etter 1951 ble navnet ble byttet fra utskiftning til jordskifteverket, og igjen ble dette endret rundt år 2002 til jordskifteretten (Lyseng 2012, s.19-20).

Rundt 1882 kom det en ny lov som ble hjemmel for å løse tvister mellom eiendommer i skiftefeltet og naboeiendommer. Samme året ble utskiftningsretten som særdomstol opprettet med denne loven. Utdanning for jordskifte kandidater ble lagt til Norges landbrukshøgskolen i mai 1897 (Lyseng 2012, s 20), som i dag heter Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.

I Norge har jordskiftevirksomheten lange røtter, men det er vanskelig å etablere en eksakt dato. Noen hevder at startpunktet er 1859 , andre hevder at man kan gå helt tilbake til 1821. Når man feirer jubileet til jordskifte har man dog ofte startpunktet 1859 som utgangspunktet. Det var i 1859 at den organisasjonsmodellen vi har i dag ble lagt i grunn i forhold til problemoppfatning, arbeidsmåte og lovsystem. 1860- årene markerer starten på storsatsingen for jordskifte , eller som det het da « utskifting av fellesskap». Storsatsingen handlet om lovgivning, offentlige budsjetter og organisering. Man fikk raske resultater med dette storsatsingen, og dette førte til at de norske landsbygdene fikk store deler av sine eiendomsforholdene endret (Bjerva & Sevatdel, 2009, s.65).

Jordskifteretten treffer en rekke avgjørelser om eiendommer som er vanskelig å bruke på en hensiktsmessig måte (Store Norske Leksikon, 2019).

Begrepet skifte kan bety å dele, eller i noen tilfelle fordele. Innen eiendom brukes begrepet skifte om å fordele jord. For å forstå hva jordskifte er eller kan være så må man forstå begrepet «eiendomsforhold», som kan brukes på ulike måter. Man kan bruke dette når man snakker om eiere, eiendom og eiendomsrett. Angående egenskaper ved rettigheter kalles dette for rettighetsstruktur. Et annet ord for dette som vi ofte bruker i dagligtalen er eiendomsrett . Eiendomsrett er at man har full rådighet over eiendommen sin. Det er flere typer eiendomsbaserte rettigheter til arealer, og disse kan kalles for servitutt, panterett, leierett, bruksrett , forkjøpsrett, tomtefesterett, odelsrett, arverett og andre innløsningsretter. De egenskaper som man har ved objekter kalles for eiendomsstruktur. De egenskaper man har ved personene som får eiendomsretten kalles for eierstruktur (Bjerva & Sevatdal, 2009, s.66).

Rettigheter og eiendommer kan endres ved jordskifte. Et eksempel på dette kan bli når man deler en eiendom eller når man skal opprette et sameie. Ved jordskifte kan man også få et rett til et objekt, og det kan lages regler for hvordan man skal bruke et areal felles , og man kan også få et oppdrag om felles tiltak og investeringer (Regjeringen, 2018).

I 1860 og utover lå det vekt på to ting, der den ene var å gi gårdsbrukenes tun og teiger forskjellige former, beliggenhet og størrelse. Det andre fokusert var å omforme felles retter til å bli retter til individer (Bjerva & Sevatdal, 2009, s.67).

Eiendomsforholdene i jordskifte har lang historie bakover.

Det har vært i lovverket fra middelalderen av som er i lovene, frostatingsloven, gulatingloven og landsloven som er fra 1274. De Samme reglene ble videresendt i 1687 i Norske lov, og disse reglene varte til 1821 (Bjerva & Sevatdal, 2009, s.67).

Når man skal forstå begrepet jordskifte , er det viktig å se på forholdet mellom minnelighet og ikke- minnelighet, eller hvis vi sier dette på et forskjellig måte må man forstå graden av tvang. Et jordskifte vil som regel omfatter flere aktører eller parter. Man kan si at jordskifte er en form for «sak» som er styrt mer eller mindre av en eller annen form for «organ» som ligger utenfor kretsen av berørte. Eksempel på organ kan være kommunalt, fylkeskommunalt og statlig. I denne sammenhengen er kontraktsfrihet viktig. Denne har to prinsipper. Det første prinsippet er at man må holde den, og den andre prinsippet er at man har frihet til å lage en avtale. Dette nevnes allerede i kong Christian Den Femtis Norske Lov fra 1687 (Bjerva & Sevatdal, 2009, s.67).

2.3 Utdanningen til utskiftningskandidatene

I 1897 ble det etablert en to-åring utdanning i utskiftningskandidatene på Norges Landbrukshøgskole. Undervisningsplanen til utskiftningskandidatene var på 12-1300 obligatoriske timer per studieår, og her tar man ikke med for- og etterarbeid. I undervisningen hadde realfagene en dominerende plass. Fagene botanikk og zoologi hadde utskiftningsselevne mindre av, men derimot hadde de mer fysikk og matematikk enn de andre elevene. Det første studieåret var en tredjedel avsatt til realfag, og det andre studieåret skulle utskiftningsselevne få påfyll med mer matematikk. Det andre studieåret hadde utskiftningsselevne like mye jordkultur og økonomi som jordbrukselevne, men de hadde ingen husdyr- eller plantefag og de hadde mindre kjemi. Dermed fikk utskiftningsselevne halvparten av tiden opplæring i redskapsfagene landmåling (320 timer), utskiftningslære (190 timer), landbruksrett (110 timer), og bonitering og taksering (70 timer).

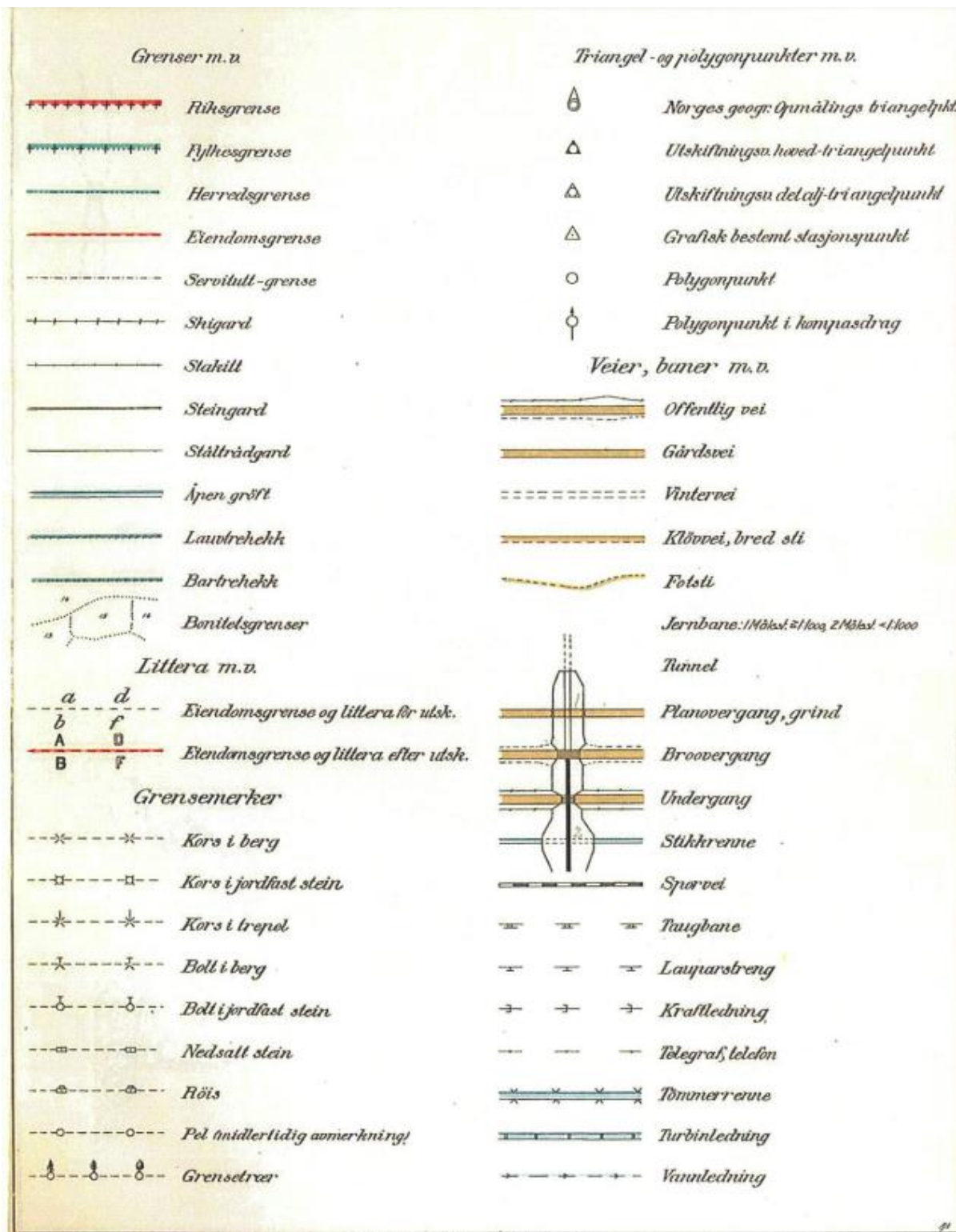
I 1919 ble den to-årige utdanningen erstattet av et 3-åring løp, med fremdeles et vesentlig innslag av landmåling og kartlære (Rysstad, 2016, s.148).

2.4 Presentasjon av veilederen fra 1921

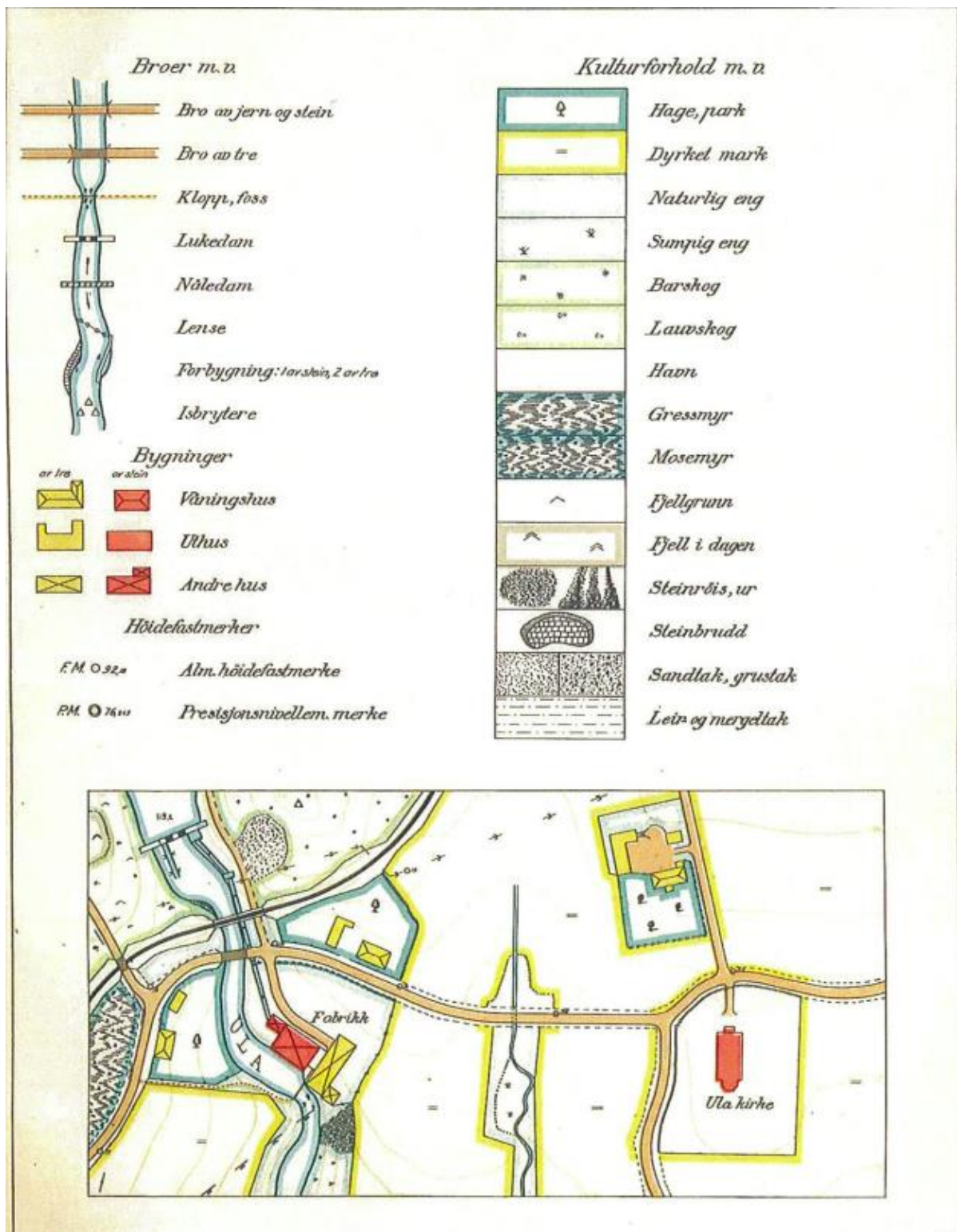
Veilederen av 1921 ble utferdiget av landbruksdepartementet (Landbruksdepartementet, 1921, s. 1).

Figur 1 til 3 er veilederen fra 1921.

Det er denne jeg skal følge for å sammenligne de ti ulike utskiftningskartene jeg har funnet.

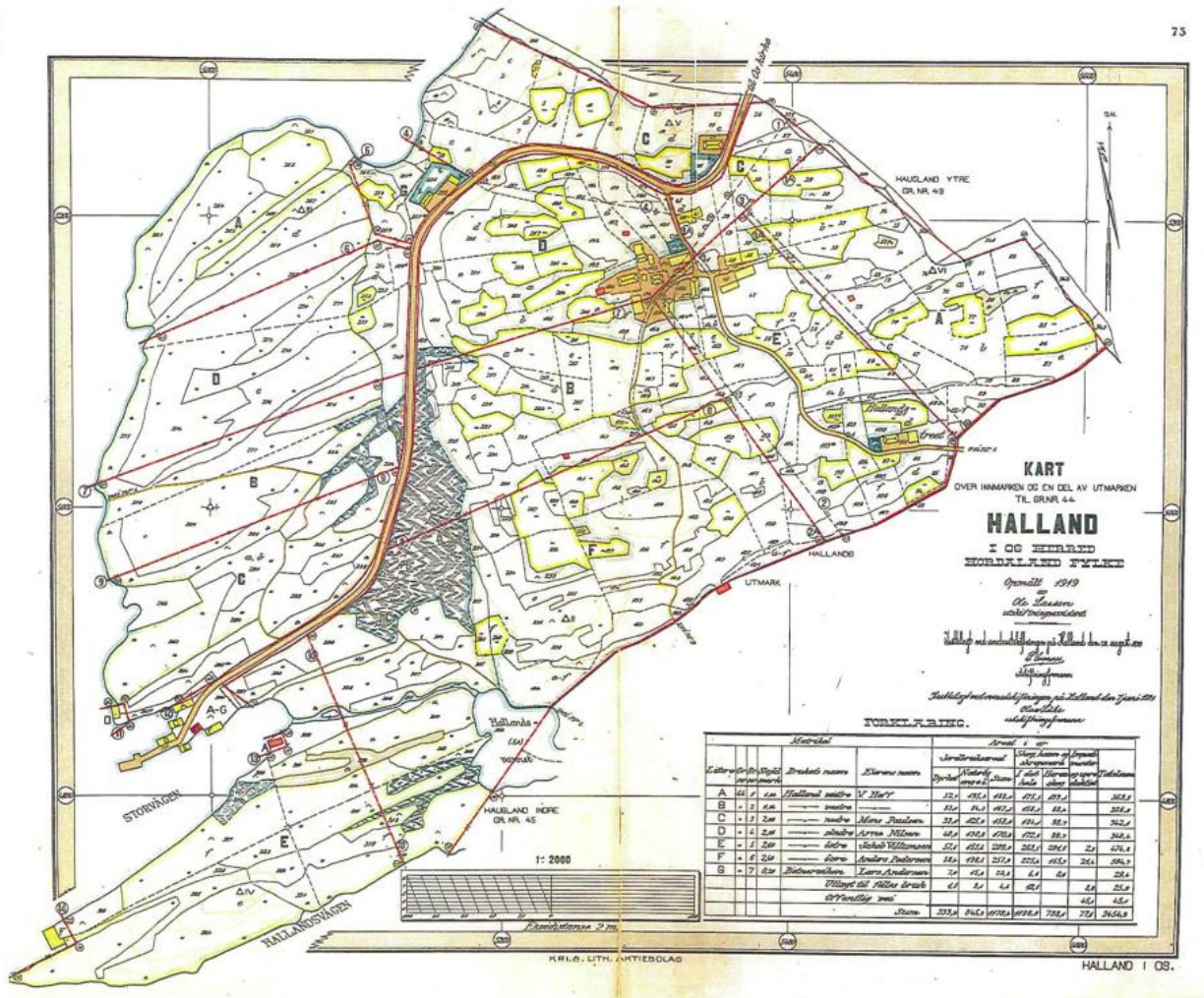

Figur 1: Dette er veileder for jordskiftesaker fra 1921 med kart og kartforklaringer., hentet fra reglement for Utskiftningsvesenets målinger fra 1921.

Figur 2: Dette er veileder for jordskiftesaker fra 1921 med kart og kartforklaringer, hentet fra reglement for Utskiptningsvesenets målinger fra 1921.

Figur 3: Dette er veileder for jordskiftesaker fra 1921 med kart og kartforklaringer, hentet fra reglement for Utskiftningsvesenets målinger fra 1921.

2.5 Tolkning av gamle utskiftningskart

Jordskiftekart har vært en naturlig del av enhver jordskiftesak fra og med utskiftningsloven av 1857. Før 1857 lagde man et fåtall slike kart. Det sies at det finnes ca. 55 000 jordskiftekart i Norge. Jordskiftekartet sin fremstillingen bygger på reglementer som handler om innhold og utforming. For å forstå og tolke gamle kart er det viktig med å ha kunnskap om hvordan kartene har blitt fremstilt. Det er tjenestemennene i jordskifterettene som har laget fremstillingen av jordskiftekartene (Sky, 2009, s.612).

Det finnes oversikt over de ulike reglementene for utarbeideselen av jordskiftekart fra perioden 1859 til 2008 (Sky, 2009, s.613). Ser vi på tiden før 1859 så var det også jordskiftekart i denne perioden (Sky, 2009, s.613).

Frostatingsloven og Gulatingsloven inneholdt allerede bestemmelser som kunne gi tillatelse til å oppløse et sameie, og disse bestemmelsene finnes også i Magnus Lagabøters landslov VI 3. I denne loven finnes også de første spor etter hvordan man bør måle opp eiendommene ved et jordskifte. Blant annet stod det følgende « der skulle brukes stang eller snor til maaling, indengjærdes, utengjærdes, øiemaal.». Problemet var at det ikke fantes noen kjente kart på denne tiden. Den 31. mars 1719 vises det til i § 4 at det kom et forordning som bestemte at man skulle bruke kyndige folk for å kartlegge i noen tilfeller. Deretter kom det et påbud som var om landsmålingsforretninger i eiendomsvister. Dette var et ordning om et fast ansatt som var generalkonduktør som tilhørte hos stiftsamtmennene i en kort periode etter de første ansettelsene i 1720 (Sky, 2009, s.613- 614).

Etter dette ble det vanlig at stiftsamtmennene oppnevnte selv landmålere til de enkelte sakene. Det var først i 1752 at man opprettet en fast institusjon som hadde ansvar for slike type jobb. Det var Christopher Hammer som fikk bestalling som generalkonduktør for kjøpstedene og landet i Akershus stift. Det stod i instruksene til embetet av 26. mai 1753 at de som er generalkonduktør må hjelpe de som trenger hjelp med landmålingsforretninger. slike forretninger, eller som de også ble kalt åstedssaker gjald ofte tvister om grenser eller rettigheter. Generalkonduktøren har ansvar for de skriftlige beskrivelsene, og de måtte også måle opp og tegnet kartet over åstedene. I henhold til riksarkivet så var det slik at hver landsforretning bestod av stevning i saker med oppmålinger, samt påtegning av grensen eller eiendommen med avstand fra hvert punkt til neste punkt som var avmerket på kartet (Sky, 2009, s.614).

Tilslutt skulle konduktøren bekrefte for at forretningen hadde gått riktig for seg. Dette var det første statlige initiativ for oppmåling av eiendomstvister. Når konduktøren ble brukt ved utskiftninger skal de gå frem ifølge instruksene som gjald deres virksomhet (Sky, 2009, s.614).

De eldste utskiftningskartene som er bevart ble tegnet av Hans Lemmich Juell i 1803-04, og disse utskiftningskartene er fra Sorknes i Grue kommune (Sky,2009, s.614).

Det finnes ingen oversikt over hva som er laget av utskiftningskartene for perioden 1821 til 1859. Det kan hende at mange av utskiftningskartene man hadde utarbeidet har gått tapt. Det kan også hende det at noen av utskiftningskartene er i private eie på en av de gårdene som var involvert i jordskifte. Når utskiftningsloven av 1821 og 1857 ble ikraftsatt var det ikke vanlig å ta opp kart. Hvis partene ville ta opp kart måtte dem selv betale for dette, og kartleggingen for dette var veldig kostbar. Det var lekfolk eller konduktører som i hovedsak utarbeidet kartene som ble laget, og ikke utskiftningslandmålere. Kartarkiver til jordskifteretten viser at i perioden 1807-1858 var det kun 20 utskiftningskart i arkivet, og det var et fåtall i statens kartverks arkiv (Sky, 2009, s.615).

Det var i 1857, da utskiftningsloven trådte i kraft, at utarbeidelse av jordskiftekartene startet for alvor. Denne loven var et viktig sluttokument for nesten enhver jordskiftesak. For å lese jordskiftekart må man lese denne i sammenheng med jordskifteprotokoll, boniteringslister, skifteregnskap da disse dokumentene gir viktig informasjon om prosessen, rettigheter, grenser og arealtilstand (Sky, 2009, s.617).

Når man er ferdig med det forberedende arbeidet så skal man lage et utkast til skifteplan. Dette har helt fra 1859 har vært et viktig prinsipp. Parter og andre skulle bli kjent med skifteplanen, og hvis dem ønsker det kan de komme med merknader. Etter dette blir skifteplanen endret hvis retten føler at dette er hensiktsmessig. Vi vet lite om hvordan disse første skifteplanene så ut, men det er sikker at jordskiftekartet spilte en viktig rolle når planen ble fremlagt for partene uansett hvordan den så ut (Sky, 2009, s.618).

Domstoladministrasjon eller jordskifterettene har ikke helt nøyaktig oversikt over hvor mange jordskiftekart som finnes. Det finnes ikke en oppdatert database for slike opplysninger. På riksarkivet ligger det ca. 30 000 kart som er fra perioden 1857 til 1986. Hos jordskifterettene ligger det fargekopier av disse kartene som er i A3- format, og disse kopiene er tilgjengelig for publikum. Ved den enkelte jordskifterettene ligger det ca. 15 000 til 20 000 kart, og disse kartene er fra perioden 1986 til 2000. Disse kartene holder på å bli scannet. Det er laget ca. 5 000 jordskiftekart som er fra år 2000 frem til i dag (Sky, 2009, s.618).

Norsk lokalhistorisk institutt utga i perioden 1979 til 1985 serien «Gamle norske kart: samkatalog over utrykte kart fra de siste 300 år». For å finne ut om det finnes gamle kart på den enkelte eiendom kan man bruke disse bøkene som en inngang. Jordskifterettene sin saksarkiv er tilgjengelig elektronisk (www.jordskifte.no) og her er det mulig å søke seg frem til om det finnes jordskiftekart over eiendommen. Jordskifterettene sin saksarkiv inneholder opplysninger om perioden 1859 og frem til i dag. Dette arkivet inneholder en del mangelfulle opplysninger og feilregistreringer (Sky, 2009, s.618).

2.5.1 Kartenes innhold

Jordskifterettene får ofte henvendelse om hva de ulike symbolene på jordskiftekart betyr, og hva kan man lese ut fra de kartene. Ofte dreier spørsmålene seg om gamle kart. Arnestedet for norsk jordskiftearbeid er Hordaland, hvor det er over 4700 jordskiftekart i arkivene deres. Rundt 1860 er den eldste perioden jordskiftekartene er fra. Noen jordskiftelandmålere eller ingeniører ga ofte kartene sine et særpreg, og disse kartene finner man ofte i fargelagte eksemplarer. Hvis man vil lese et kart må man forstå og ha kunnskap om hva man i en bestemt tidsperiode tok med på et kart (Sky, 2000, s.8).

Ifølge Loven av 1857, med tilhørende regler fra 1859 ga visse bestemmelser om kartlegging. Reglementet ble også gitt ut i 1912,1921,1953 og 1981, noe som medførte at fremstillingen av jordskiftekartene endret litt. Reglementet fra 1921 har en omfattende eksempelsamling. Den første tiden av kartleggingsmetoden var gjort ved bruk av kompass, målebord, stang og kjede (Sky, 2000, s.9).

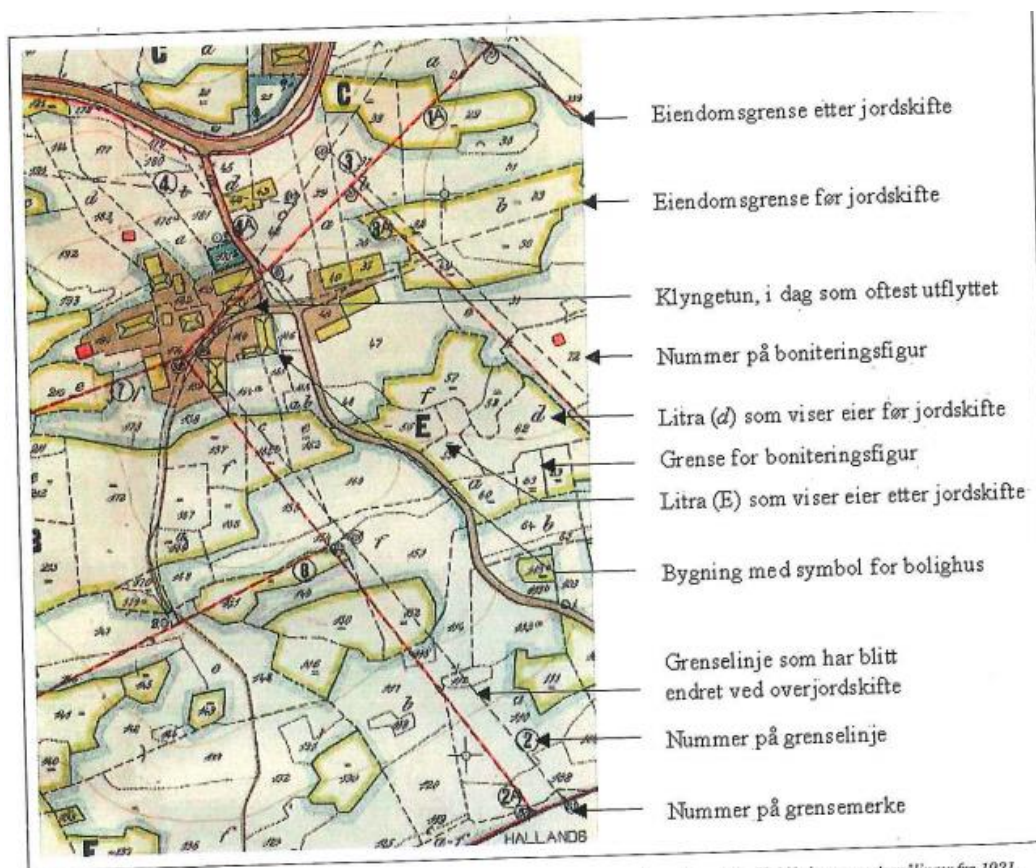
På alle jordskiftekart finnes det eiendoms-og eventuelt bruksrettsgrenser. Signaturen er forskjellig for eiendoms- og bruksrettsgrense (servituttgrense). Reglementet fra 1921 forteller at bruksrett skal bli tegnet med stiplet linje med en prikk mellom hver linjestykke. I dag tegner man bruksrettgrense som en stiplet linje med to prikker mellom hver linjestykke. Eiendoms grensen er tegnet stiplet. Å ha flere symbolikker for bruksrettsgrense i en så kort periode er for lekfolk forvirrende. Forskjellige symboler for grensemerking kan være kryss i fjell, eller kryss i stein. De symbolene som vises i figur 4 brukes også i dag. Det er slik at grensemerkene også blir nummerert på kartet (Sky, 2000, s.9).

Figur 4: Disse symbolene for grensemerking er de mest brukte – Hentet vestlandsk landbruk nr. 10, 2000 s.8-10

3.5.2 Fargebruk

Man viser også til vanlig eiendomsgrenser før jordskifte på kartet etter jordskifte, men etter noen år viser originalen nå etter at man har blitt ferdig med jordskifte, bare de nye eiendomsgrensene. Det blir brukt store og små bokstaver for å merke ny eier og eier før jordskifte. Eksempel på dette er litra a før jordskifte (i kursiv) og litra A etter skifte. For bruksrett bruker man en spesiell litra. Hvis man har delt råderett over grunnen, må man skrive grunneierens litra som fylte bokstaver og åpne bokstaver for bruksrettshaveren. Man finner koblingen mellom eier og litra i en tabell eller i et felt som finnes på kartet. Der finner man også opplysninger om skyld, brukets navn, skog, jordbruksareal, beite, gnr./bnr., og skrapmark, impediment og totalareal som finnes i jordskifte for hos den enkelte eiendom, og litra som faller bort når overjordskifte overstrekkes med rødt. Når saken er rettskraftig skal den endelige eiendomsgrensen kantfargeleges med rød tusj. Når man anker til jordskifteoverrett kan det hende at enkelte grenser blir endret på grunn av ankebehandling. Som du kan se under på figur 5 så kan man se at noen av grensene har blitt endret av jordskifteoverretten. (Sky, 2000, s.9).

Figur 5: Dette kartet er veilederen av 1921 samme som figur 3- hentet fra vestlandsk Landbruk nr. 10, 20000 s. 8-10

De eiendomsgrenser som er avmerket av jordskifterettene har strektykkelse på ca. 0,2 mm, og denne streken er noe tykkere enn vanlig for eiendomsgrenser. Det er slik at man viser ofte til de gamle beskrivelser av grenselinjene i det nye jordskifte. Nødvendigvis er det slik at de gamle grensene går ikke på nytt. Ser man på figur 5 så kan man se en bygning som er fargelagt gult uten streker. Dette kalles for uthus i tre, men hvis fargen er rød betyr dette at denne bygningen er bygget av stein. Hvis man ser diagonale linjer inntegnet i bygningen er dette en annen type bygning, kan dette være for eksempel et verksted. Som man kan se på figur 5 finnes det et hus med («møne») symbol, noe som vil si at dette er et våningshus (Sky, 2000, s.9).

Det ble gitt et nummer til boniteringsfigurer. Markeringen av forskjellige jord – og kulturarter, henger ofte sammen med figurinndeling. Det finnes egne skjema for opplysninger om figurene. Arealtype, verdi (satt av jordskifteretten), og navn på teig. Det er disse opplysninger som finnes her. I saksmappen i Statsarkivet til hver enkelt sak finnes det et beregningsskjema. Man skal markere gulbrun farge for etablerte veier eller veier som skal legges ut. Mange av disse veiene ble ikke bygget ut. Elver og vann ble fargelagt med en svakt blå tone, og langs bredden skal kanten farges i mørkere blå tone. Dette ble gjort på kopikartene. På originalkartene skulle vann og elv fargelegges med berlinerblå farge. Hvis det finnes høydekurver på kartene, kan man finne opplysninger om ekvidistanse, og kurvens høydetall på hvert femte kurv. Det ble også benyttet kantfargelegging, men bredden kunne variere etter figuren sin størrelse. Når man fargelegger kartene slik blir det lettere for oss å lese kartene (Sky, 2000, s.10).

Hvis man sammenligner nyere kart med gamle jordskiftekart kan man se hvordan kulturlandskapet har endret seg. Man kan og se klyngetuna slik den så ut før den ble flyttet på. Man bør alltid lese beskrivelse og kart sammen fordi de utfyller hverandre. Hvis man vil ha kopier av gamle jordskiftekart kan man bestille dette på fylkesjordskiftekontoret. Saksmappen (grensebeskrivelser med mer) finner vi på statsarkivet. Dette gjelder saker som er eldre enn 1981 (Sky, 2000, s.10).

Kapittel 3: Metode

3.1 Innledning

I dette kapitlet presenterer jeg metode for denne masteroppgaven. Her vil jeg forklare hvilken metode jeg har brukt, samtidig som jeg vil gi en begrunnelse for mine valg. Det er seks underkapitler som er som følger: innledning, valg av metode, fremgangsmåte, forskningsmetode, validitet og reliabilitet. Underkapittelet 3.4 til 3.6 er gjengivelse av tidligere arbeid i emne EIE304.

3.2 Valg av metode

Kvantitativ metode handler om tallempiri, og det var derfor jeg kom fram til at jeg skal bruke kvantitativt metode. Jeg valgte dette fordi jeg hadde behov for å tallfeste empirien jeg har funnet gjennom å telle de tingene jeg skulle finne på de ti utskiftningskartene. Jeg har nevnt disse tingene under kapitel 1: Innledning på punkt 1.3 avgrensing.

3.3 Fremgangsmåte

Målet var å finne om utskiftningskartene fulgte veilederen fra 1921. For å finne ut dette gikk jeg systematisk gjennom kart for kart. Jeg startet i øvre venstre hjørne og beveget meg mot høyre, mens jeg lettet etter karttegn/symboler. Så telte og grupperte jeg dette i et tabell, og etter dette så diskuterte jeg funnene mine. På mange av utskiftningskartene var det ikke lett å se dyrket mark, og jeg brukte derfor dagens kart som jeg fant på Web-kartsiden Kilden til NIBIO med farger og flybilder (Kilden til NIBIO, 2020). Jeg brukte utskiftningskartene for å sammenligne med dagens kart.

3.4 Forskningsmetode

Når det gjelder studiefeltet til samfunnsforskningen dreier det seg om mennesker, og som vi vet så har vi menneskene en oppfatning og meninger om andre og seg selv. Disse finnes mangfoldige oppfatningene og meningene, men ofte er ikke disse stabile og kan endre seg over tid. De som er samfunnsforskere er deltakere i samfunnet vårt. De som forsker må ofte snakke med andre mennesker for å få informasjon, og dette kan gjøres som et personlig intervju , på telefon og noen ganger ved hjelp av spørreskjema. Når man har resultatet av det man har forsket på kan man legge dette frem for samfunnet (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2016, s. 27).

Når man snakker om samfunnsvitenskapelig metodelæren skiller man ofte mellom kvalitative og kvantitative metoder. Eksempel på kvantitative metoder som nevnt før er spørreundersøkelser, valgdagsmålinger og meningsmålinger (Johannessen et al., 2016, s. 95). De som driver med spørreundersøkelser er opptatt av å telle opp fenomener, det som menes med dette er at de vil kartlegge utbredelsen. Hvis man for eksempel skal undersøke nordmenns ferievaner, kan dette gjøres ved å sende et spørreskjema til et utvalg av befolkning i Norge. I slike spørreundersøkelser kan man også spørre om opplysninger som alder, kjønn og yrke, og dermed kan vi finne ut hvilke ferievaner ulike gruppe har. Et eksempel på dette kan være at kvinner feirer lengre og oftere enn menn (Johannessen et al., 2016, s. 27-28). Noen av de kvantitative metodene sine prosedyrer er hentet fra naturvitenskapelig metode, men da er de tilpasset slik at mennesker står i fokus, for eksempel når man skal studere mennesker og menneskelige fenomener (Johannessen et al., 2016, s. 28).

Hvis vi tar det samme eksempelet som ovenfor om ferievaner, og begrenser dette til 20 personer som skal skrive om en dag fra ferien sin, kan dette gi et mer nyansert bilde, samt detaljert informasjon hva de ulike personene gjør i feriene. Slike feriedagbøker vil vi ikke undersøke ved hjelp av å telle opp ulike hendelsene, men det vi kan gjøre er å se etter et spesiell mønster ved å finne hvilken mening de ulike personene har om ferien sin. Dette kalles for kvalitativ metode. Kvalitativ metode sier noen om spesielle kjennetegn , egenskaper eller kvaliteten til det man skal studere av fenomener. Man kan bruke kvalitativ metode hvis man ikke kjenner fenomen man skal undersøke veldig godt (Johannessen et al., 2016, s. 28).

Kvantitative metode kartlegger at noe skjer, mens kvalitativ metode avdekker hvorfor noe skjer. Man samler inn et stort tallmaterialet når man skal bruke kvantitative metode, og dette gjør man for å lese av tendenser og sammenhenger, og for å kartlegge utbredelsen av holdninger til mennesker, eller man vil for eksempel undersøke hvor mange som spiser matpakken sin i lunsjtiden i ukedagene (Johannessen et al., 2016, s. 95).

Ser vi på likhetene for begge metodene gir begge oss en bedre forståelse av samfunnet vi lever i ,samt hvordan grupper, institusjoner og enkeltmennesker handler og samhandler (Dalland, 2017, s. 52).

3.5 Validitet

Det som menes med validitet er at de data man undersøker skal være relevant for problemstillingen som skal løses (Dalland, 2017, s. 60). Jeg har analysert ti utskiftningskart som er relevant for problemstillingen min.

3.6 Reliabilitet

Det som menes med reliabilitet er at den innsamlede data må være pålitelig, noe som innebærer at man skal være veldig nøyaktig i alle ledd prosessen (Dalland, 2017, s. 60). Jeg har brukt veilederen fra 1921 for å sammenligne de ti utskiftningskartene jeg har funnet fra arkivet til jordskifterettene. Veilederen fra 1921 er pålitelig.

Kapittel 4: Resultater og diskusjoner

4.1 Innledning

I dette kapitlet skal jeg gå gjennom resultater og diskusjoner. Kapitlet er delt opp i tre følgende underkapitler: innledning, finnes disse symbolene i utskiftningskartene, og er disse symbolene i henhold til veilederen fra 1921.

4.2 Finnes disse symbolene i utskiftningskartene

	Kart 1	Kart 2	Kart 3	Kart 4	Kart 5	Kart 6	Kart 7	Kart 8	Kart 9	Kart 10
Bygning:				Nei				nei		
Tre:	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja	Ja		Ja	Ja
Stein:					Ja					
Uthus:	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja	Ja		Ja	Ja
Våningshus:	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja	Ja		Ja	
Gårdsvei	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja	Ja		Ja	Ja
Offentlig vei	Ja	Ja	Ja		Ja				Ja	Ja
Eiendomsgrenser										
før:	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Etter:	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Servituttsgrense										
Fjell i dagen					Ja					
Dyrkamark		Ja	Ja		Ja					

Fjellgrunn					Ja		Ja			
Vintervei					Ja					
Bonitetsgrense	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	
Barskog		Ja			Ja			Ja	Ja	Ja
Mosemyr (likt)							Ja		Ja	Ja
Gressmyr (likt)							Ja		Ja	Ja
Telegraftelefon					Ja			Ja		
Kors i berg	Ja				Ja			Ja	Ja	Ja
Kors i jordfast stein										
Nedsatt stein					Ja		Ja	Ja		Ja
Lauvskog			Ja		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	
Hage, park	Ja	Ja	Ja							
Polygonpunkt	Ja	Ja		Ja	Ja	Ja		Ja	Ja	
Utskiftnings. detalj-triangelpunkt					Ja					
Norges geogr. Opmålings triangelpkt.	Ja		Ja						Ja	Ja
Grafisk bestemt stasjonspunkt		Ja			Ja		Ja			
Kors i jordfast stein			Ja							
Skigard			Ja							
Pel midlertidig avmerking			Ja	Ja		Ja	Ja		Ja	Ja
Kraftledning							Ja			

4.3 Er disse symbolene i henhold til veilederen fra 1921

Bygning av tre:

Utskiftningskartene har fulgt veilederen fra 1921, bortsett fra to utskiftningskart som hadde ingen farge på bygninger. Det var kart nummer 1 og 9 (Vedlegg nr. 1 og 9).

- Uthus:

Utskiftningskartene er fulgt i henhold til veilederen fra 1921.

- Våningshus:

Utskiftningskartene er fulgt i henhold til veilederen fra 1921.

Her er et eksempel på et utskiftningskart som ikke hadde farge på bygninger:

Barskog:

Utskiftningskartene har fulgt veilederen fra 1921, bortsett fra et utskiftningskart som ikke hadde symbolet for barskog, med det ble skrevet «furu» som er en type barskog. Dette gjelder kart nummer 8 (vedlegg nr. 8).

Under vises et eksempel på et utskiftningskart som hadde skrevet «furu» istedenfor å bruke symbolet for det:

Lauvskog:

Utskiftningskartene er fulgt veilederen fra 1921, bortsett fra et utskiftningskart som hadde ikke symbolet for lauvskog, men det ble skrevet «lauvskog». Dette gjelder kart nummer 8 (Vedlegg nr. 8).

Under vises et eksempel på et utskiftningskart som hadde skrevet «lauvskog» istedenfor å bruke symbolet for det:

Bonitetsgrense:

Utskiftningskartene har fulgt veilederen fra 1921. Disse symbolene finner man på ni utskiftningskart. Eksempelet nedenfor er fra kart nummer 5 (Vedlegg nr. 5).

Under er et eksempel på et utskiftningskart som har symbolet bonitetsgrense:

Eiendomsgrense før:

Utskiftningskartene har fulgt veilederen fra 1921. Disse symbolene finner man på alle utskiftningskartene. Eksempelet nedenfor er fra kart nummer 1 (Vedlegg nr.1).

Under er et eksempel på et utskiftningskart som har symbolet for eiendomsgrense før:

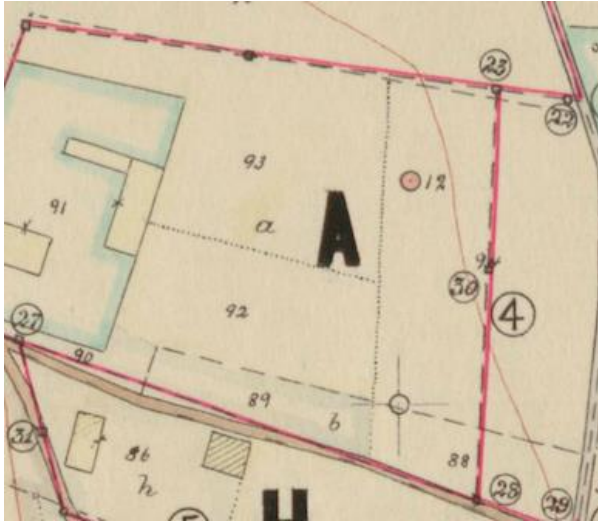

Eiendomsgrense etter:

Utskiftningskartene har fulgt veilederen fra 1921. Disse symbolene finner man på alle utskiftningskartene. Eksempelet nedenfor er fra kart nummer 1 (Vedlegg nr. 1).

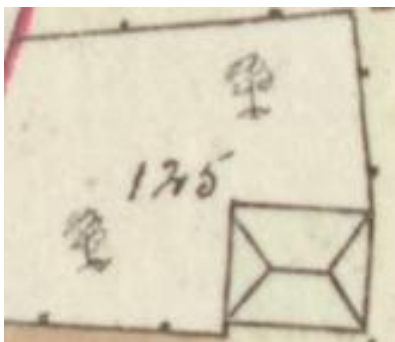
Under er et eksempel på et utskiftningskart som har symbolet for eiendomsgrense etter:

Hage og park:

Det var tre utskiftningskart som hadde hage og park, og det var kart nummer 1 og 3 (Vedlegg nr. 1 og 3). Kart nummer 2 (Vedlegg nr. 2) hadde bare symbolet «tre» uten noe blå farge. Ellers har de fulgt veilederen fra 1921.

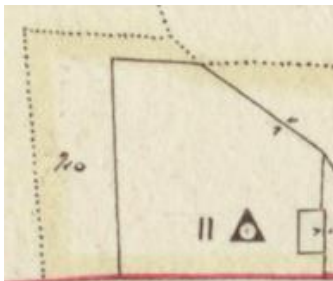
Under er det et eksempel på et utskiftningskart som hadde symbolet «tre» uten blå farge:

Dyrka mark:

Jeg fant bare et utskiftningskart som hadde dyrket mark med gulfarge og symbelen «=>», og det var på kart nummer 2 (Vedlegg nr. 2). På de to andre utskiftningskartene var det bare gulfarge, og det var på kart nummer 3 og 5 (Vedlegg nr. 3 og 5). Web- kartsiden Kilden til NIBIO har dagens kart i flybilder og farger. For å finne ut om de andre utskiftningskartene jeg hadde funnet har dyrket mark eller ikke gikk jeg til Kilden til NIBIO. Når jeg var inne på Kilden til NIBIO fant jeg ut at de andre utskiftningskartene jeg hadde funnet hadde også dyrket mark, men på utskiftningskartene var dyrket mark tegnet som hvit figur uten noen tegn inne i selve utskiftningskartene. Nedenfor har jeg tatt med kart nummer 7 (Vedlegg nr. 7) som et eksempel på et utskiftningskart som jeg fant fra web-kartsiden Kilden fra NIBIO som hadde dyrket mark (Kilden til NIBIO, 2020).

Under er det et eksempel på et utskiftningskart som har dyrket mark helt etter standarden med gulfarge og symbolet «=>» :

Under er et eksempel på et utskiftningskart som har dyrket mark med gulfarge, men uten «=>»:

Under er et eksempel på et utskiftningskart fra web- kartsiden Kilden til NIBIO som har dyrket mark farget i mørk gulsfarge:

The screenshot shows the NIBIO 'Kilden' web application interface. The top navigation bar includes the NIBIO logo, the name 'Kilden', a search bar with the placeholder 'Søk fylke, kommune, stedsnavn, adress', and links for 'Arealinformasjon', 'Informasjon', and 'Full skjerm'. A scale indicator shows '1:10000'. On the left, a sidebar contains navigation options: 'Verktøy', 'Lagre og skriv ut', 'Last ned kartdata', and 'Arealinformasjon'. Under 'Arealinformasjon', there are tabs for 'Kartlag' and 'Tegnforklaring'. The 'Kartlag' section shows a list of layers: 'Markslag (AR5)' with sub-options 'Bonitet (AR5)', 'Arealtype (AR5)' (checked), and 'Hovedgrupper (AR5)'. Below this is a 'Valgte kartlag' section with a 'Lukk meny' button. The main map area shows a colorful agricultural map with a dark yellow area highlighted. A green location pin is placed on the map. A pop-up window titled 'Objektinformasjon' is open, displaying the NIBIO logo and the following data for 'Arealtype (AR5)':

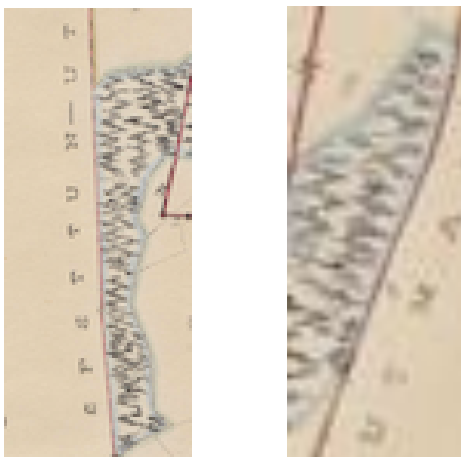
Objektinformasjon	
Arealtype (AR5)	
NIBIO NORSK INSTITUTT FOR BIOØKONOMI	
Arealtype	
Areal (dekar)	37.1
Arealtype	Fulldyrka jord
Treslag	Ikke relevant
Skogbonitet	Ikke relevant
Grunnforhold	Organiske jordlag
Verifiseringsdato	29.05.2014
Datafangstdato	21.09.2000

At the bottom of the interface, there is a coordinate system dropdown set to 'UTM 32' and a button 'Finn koordinater i kartet'. The footer contains 'Personvernerklæring' and 'www.nibio.no'.

Mosemyr og gressmyr:

Utskiftningskartene har forsøkt å følge veilederen fra 1921, men det er vanskelig å skille mellom disse symbolene. Disse symbolene finner man på tre utskiftningskart. Eksempelet nedenfor er fra kart nummer 10 (Vedlegg nr. 10).

Under er et eksempel på begge myrene som det er vanskelig å skille fra hverandre:

Nedsatt stein:

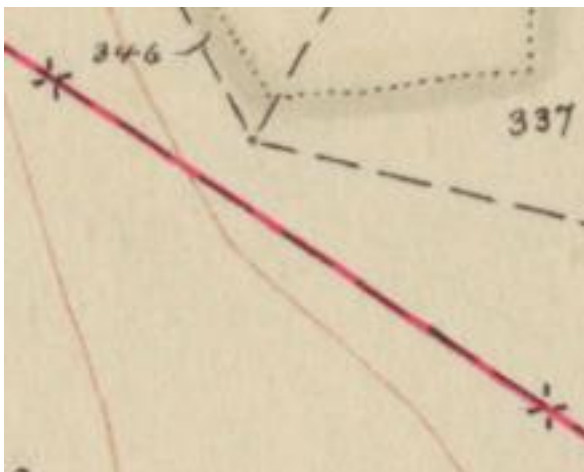
Utskiftningskartene har fulgt veilederen fra 1921. Disse symbolene finner man på fem utskiftningskart. Eksempelet nedenfor er fra kart nummer 5 (Vedlegg nr. 5).

Under er et eksempel på et utskiftningskart som har symbolet nedsatt stein:

Kors i berg:

Utskiftningskartene har fulgt veilederen fra 1921. Disse symbolene finner man på fem utskiftningskart. Eksempelet nedenfor er fra kart nummer 1 (Vedlegg nr. 1).

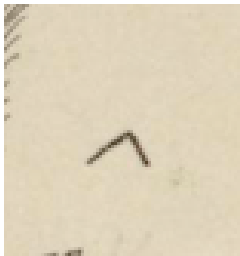
Under er et eksempel på et utskiftningskart som har symbolet kors i berg:

Fjellgrunn :

Utskiftningskartene har fulgt veilederen fra 1921. Disse symbolene finner man på to utskiftningskart. Eksemplet nedenfor er fra kart nummer 5 (Vedlegg nr. 5).

Under er et eksempel på et utskiftningskart som har symbolet fjellgrunn:

Pel midlertidig anmerkning:

Utskiftningskartene har fulgt veilederen fra 1921. Disse symbolene finner man på tre utskiftningskart. Eksempelet nedenfor er fra kart nummer 3 (Vedlegg nr. 3).

Under er et eksempel på et utskiftningskart som har symbolet pel midlertidig anmerking:

Offentlig vei:

Utskiftningskartene har fulgt veilederen fra 1921. Disse symbolene finner man på syv utskiftningskart. Eksempelet nedenfor er fra kart nummer 3 (Vedlegg nr. 3).

Under er et eksempel på et utskiftningskart som har offentlig vei:

Gårdsvei:

Utskiftningskartene har fulgt veilederen fra 1921. Disse symbolene finner man på åtte utskiftningskart. Eksempelet nedenfor er fra kart nummer 3 (Vedlegg nr. 3).

Under er et eksempel på et utskiftningskart som har gårdsvei:

Kapittel 5: Avslutning og konklusjon

Tema for denne masteroppgaven var tolkning av gamle utskiftningskart. Jeg skulle analysere ti ulike utskiftningskart som var fra perioden 1921 til 1928 med veilederen fra 1921.

Utskiftningskartene jeg har funnet er fra ti ulike kommuner i Norge, og kartene dekker områder med innmark, utmark eller begge deler. Alle utskiftningskartene jeg har funnet er fra arkivet til jordskifterettene, og jeg har sammenliknet dem med dagens kart på web-kartsiden Kilden til NIBIO.

Problemstillingen i denne masteroppgave var som følger: I hvilken grad fulgte utskiftningsretten reglementet for utarbeidelse av kart.

Hovedfunnet er at utskiftningsrettene i stor grad fulgte veilederen fra 1921, men det er funnet noen mindre avvik.

I veilederen fra 1921 har man tegnet symbolene mosemyr og gressmyr nesten likt. På utskiftningskartene som jeg så på var disse symbolene også nesten likt, og dermed ble det vanskelig for å skille disse symbolene fra hverandre.

På den ene utskiftningskartet jeg hadde funnet var det skrevet lauvskog istedenfor symbolet for det. På det samme kartet sto det «furu» istedenfor symbolet for det.

Symbolet for hage og park fulgte nesten veilederen fra 1921. I veilederen var det blå farge og symbolet «tre» som symbolisere hage og park. Et utskiftningskart hadde teksten «tre» uten fargen blå.

På veilederen fra 1921 skal symbolet for dyrka mark være gul, men på flere av utskiftningskartene kan man ikke se gul fargen. For å finne ut dette brukte jeg web-kartsiden Kilden til NIBIO der jeg fant dyrket mark på dagens kart i flybilder og fargebilde.

Etter å ha gått gjennom alle utskiftningskartene kom jeg frem til at utskiftningsrettene i all hovedsak fulgte reglementet fra 1921 for utarbeidelse av utskiftningskartene.

Det er spesielt to grunner til at utskiftningskartene hadde så høy kvalitet.

Første grunnen til at utskiftningskartene var så gode var fordi de som lagde utskiftningskartene var utskiftningskandidater som hadde en solid utdanning i kart, landmåling, utskiftningslære, bonitering, taksering og landbruksrett (Rysstad, 2016 s.148).

Andre grunnen var fordi veilederen fra 1921 hadde gode, korte og presise instruksjoner, og dermed var lett å følge.

Referanseliste

Arkivet til jordskifterettene (2020). *Søk i arkivet til jordskifterettene*. Hentet fra:

<https://wcarkiv.domstol.no/wcarkiv/kommunelist.wc?ID> (02.04.2020).

Bjerva, Ø. J & Sevattal, H (2009). *Jordskifte i teoretisk perspektiv*. Kapittel 3.

Ravna, Ø (red.). *Perspektiver på jordskifte*. Oslo. Gyldendal Akademisk.

Dalland, O (2017). *Metode og oppgaveskriving*. Gyldendal. 6.utgave.

Johannessen, A., Tufte, P. A & Christoffersen (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Abstrakt forlag.5. utgave.

Kilden til NIBIO (2020). *Gårdskart*. Hentet fra:

https://kilden.nibio.no/?lang=nb&X=7195706.12&Y=275054.87&zoom=0&topic=arealinformasjon&bgLayer=graa_tone_cache (04.05.2020)

Landbruksdepartementet (1921). *Eksempelsamling m. v. i tilslutning til reglement for utskiftningsvesenets målinger*. Groudahl & Sons boktrykkeri. Kristiania.

Hentet fra: <https://www.domstol.no/globalassets/upload/jordskifte/internett/gamle-veiledere/1921-eksempelsamling-mv.-i-tilslutning-til-reglement-for-utskiftningsvesenets-malinger-av-30.-april-1921.-utferdiget-av-landbruksdepartementet-del-1.pdf> (31.05.2020)

Lyseng, K (2012). *Bruksordning av private veger ved jordskifte*.

Materoppgave. NMBU. Hentet fra:

<https://nmbu.brage.unit.no/nmbu-xmlui/handle/11250/188148> (15.02.2020)

Regjeringen (2018). *Jordskifte og grensesaker*.

Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/mat-fiske-og-landbruk/landbrukseiendommer/innsikt/jordskifte-og-grensesaker/id2482546/> (15.02.2020)

Rysstad, S (2016). *Undervisning i jordskiftefaget 1859-2015. Fra håndverksopplæring til profesjonsutdanning til opplæring i evidensbasert håndverksutøvelse*.

Kart og Plan, 76, 144-158.

Sky, P. K (2017). Eiendomshistorie og jordskifte.

Sevatdal, H, Sky, P. K (red.) & Berge, E (red.) *Eigedomshistorie – Hovudlinjer i norsk eigedomshistorie frå 1600- tallet fram mot nåtida*. Universitetsforlaget.

Sky, P. K. (2009).Tolkning av gamle jordskiftekart.

Ravna, Ø (red.) *Perspektiver på jordskifte*. Oslo. Gyldendal akademisk

Sky, P. K (2000). *Hva kan vi lese ut av gamle jordskiftekart?*.

Vestlandsk Landbruk, 10, 8-10.

Store Norske Leksikon (2019). *Jordskifte*.

Hentet fra: <https://snl.no/jordskifte> (15.02.2020)

Tabell og figurliste

Tabell 1:

Arkivet til jordskifterettene (2020). *Søk i arkivet til jordskifterettene.*

Hentet fra: <https://wcarkiv.domstol.no/wcarkiv/kommunelist.wc?ID> (12.05.2020)

Figur 1:

Jordskifterettene (2020). *Kartforklaring og kart i farger.*

Hentet fra: <https://www.domstol.no/globalassets/upload/jordskifte/internett/gamle-veiledere/kartforklaring-og-kart-i-farger.pdf> (31.05.2020)

Figur 2:

Jordskifterettene (2020). *Kartforklaring og kart i farger.*

Hentet fra: <https://www.domstol.no/globalassets/upload/jordskifte/internett/gamle-veiledere/kartforklaring-og-kart-i-farger.pdf> (31.05.2020)

Figur 3:

Jordskifterettene (2020). *Kartforklaring og kart i farger.*

Hentet fra: <https://www.domstol.no/globalassets/upload/jordskifte/internett/gamle-veiledere/kartforklaring-og-kart-i-farger.pdf> (31.05.2020)

Figur 4:

Sky. P. K(2000). *Hva kan vi lese ut av gamle jordskiftekart?.*

Vestlandsk Landbruk, 10, 8-10.

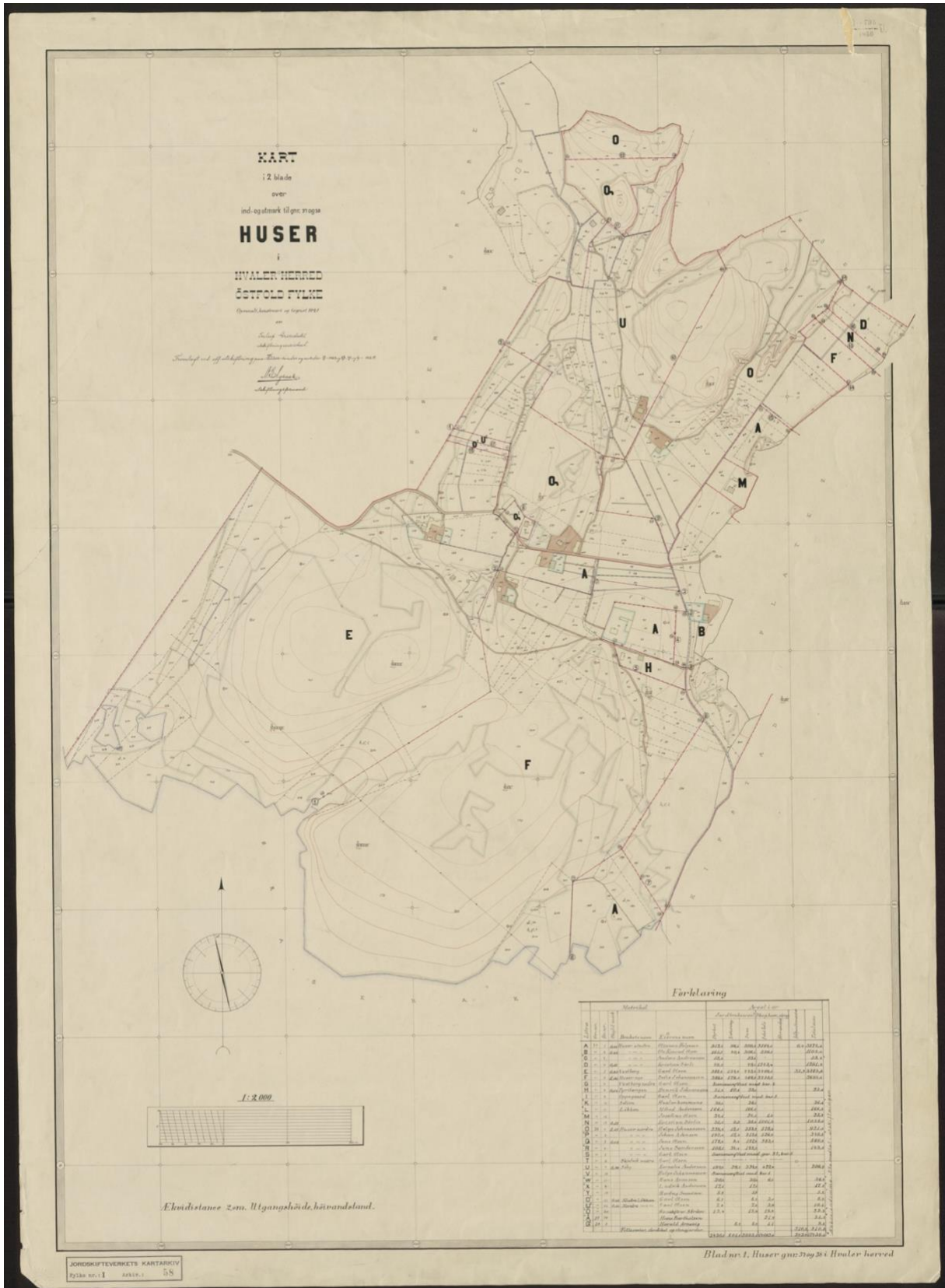
Figur 5:

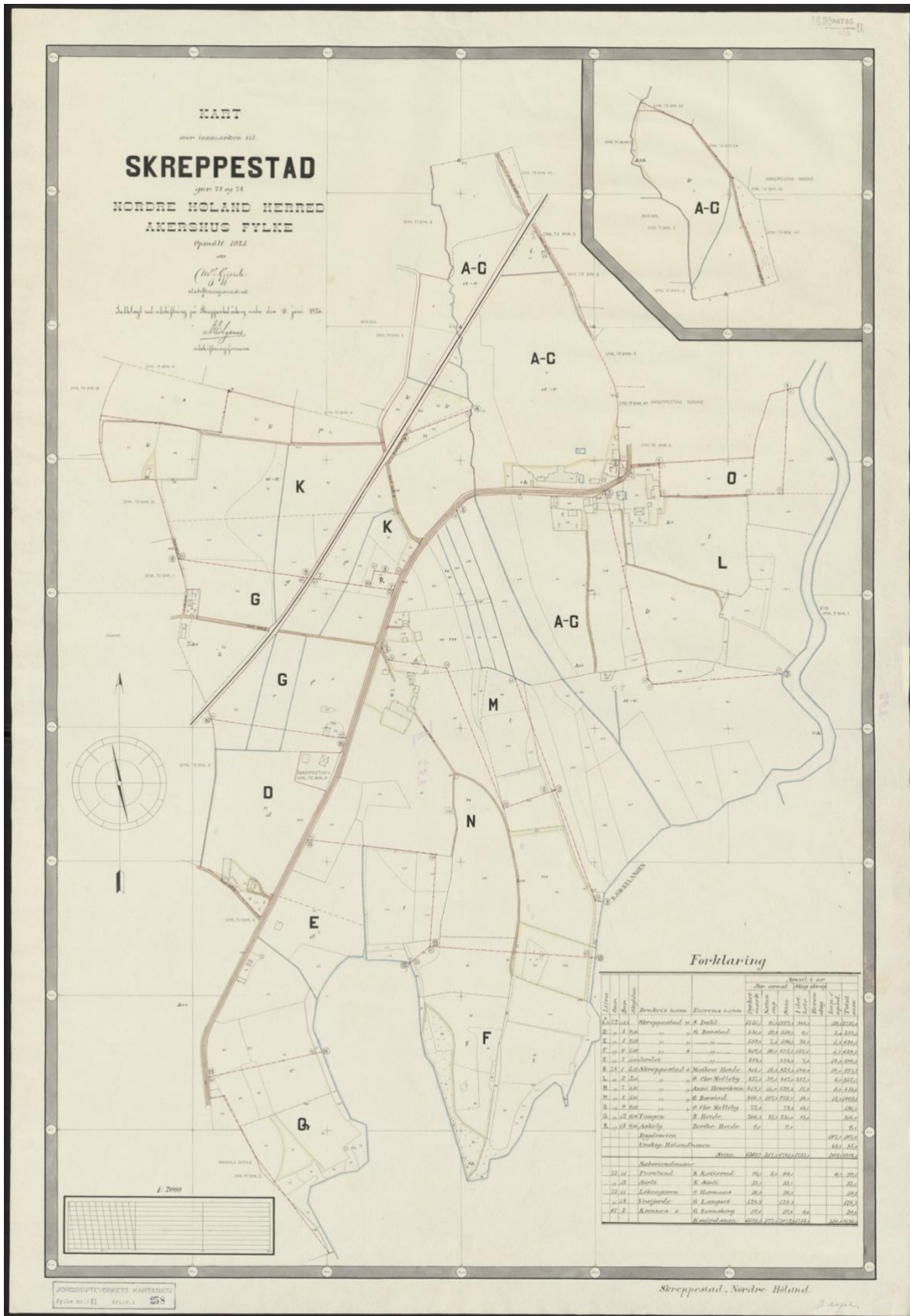
Sky. P. K (2000). *Hva kan vi lese ut av gamle jordskiftekart?.*

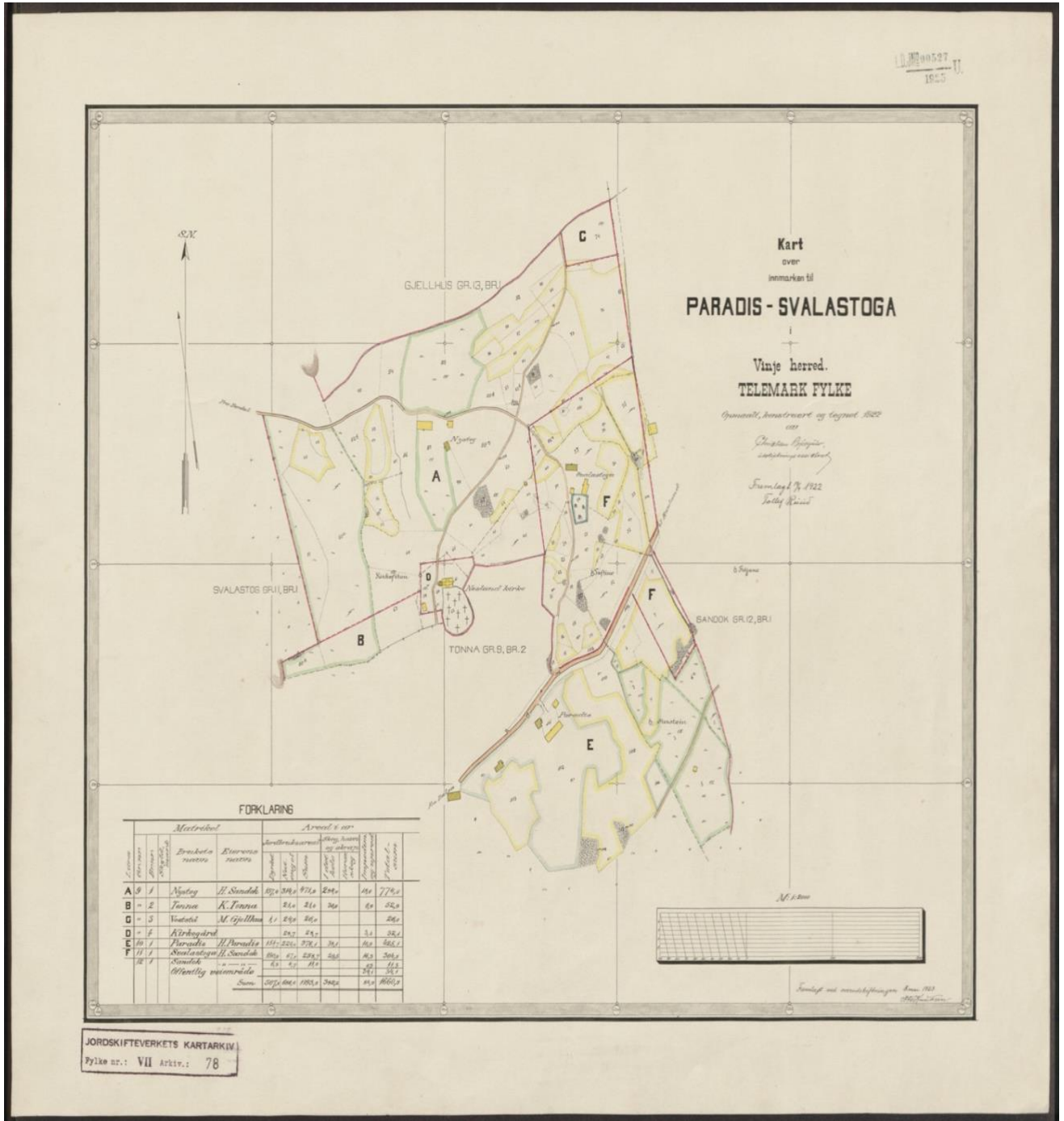
Vestlandsk Landbruk, 10, 8-10.

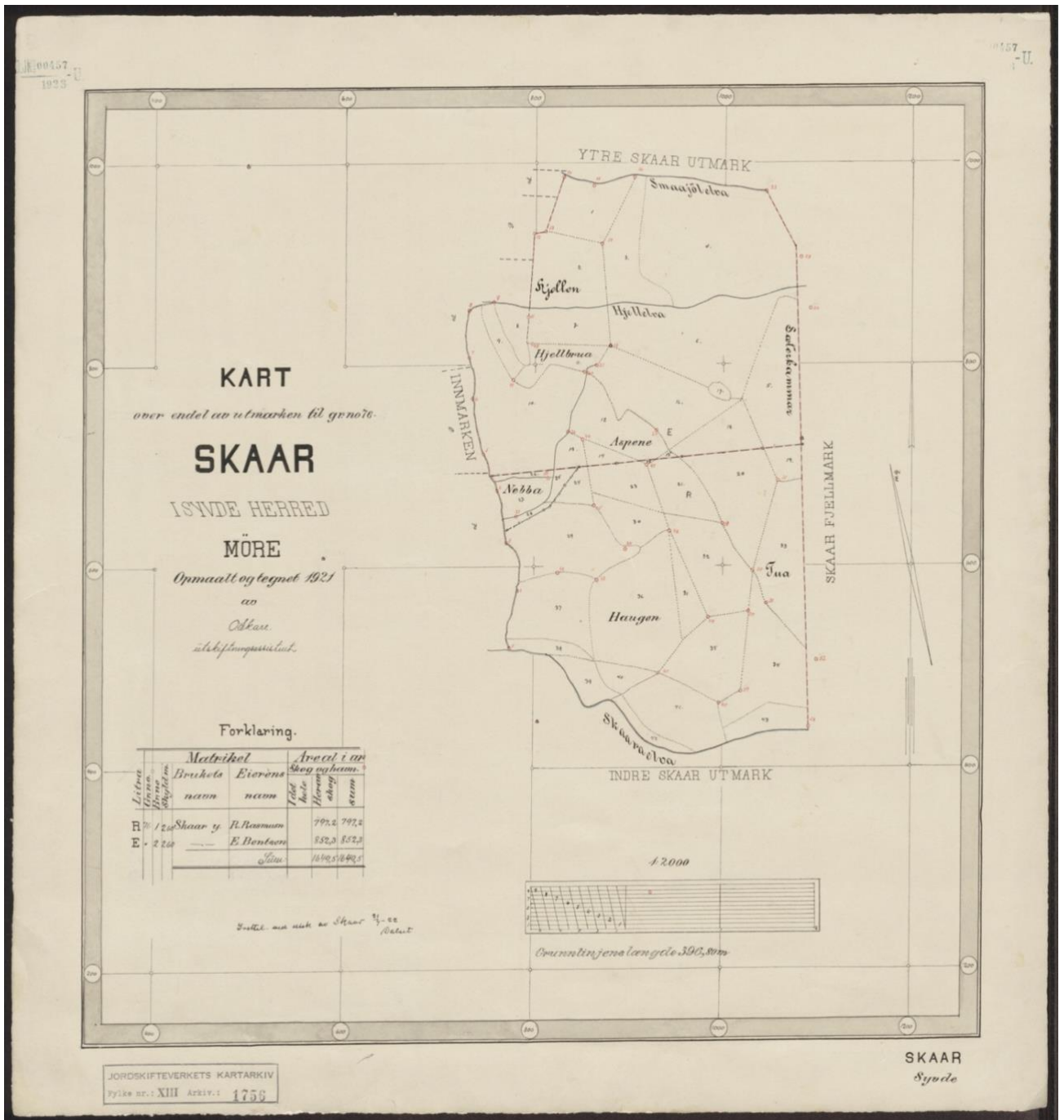
Vedlegg

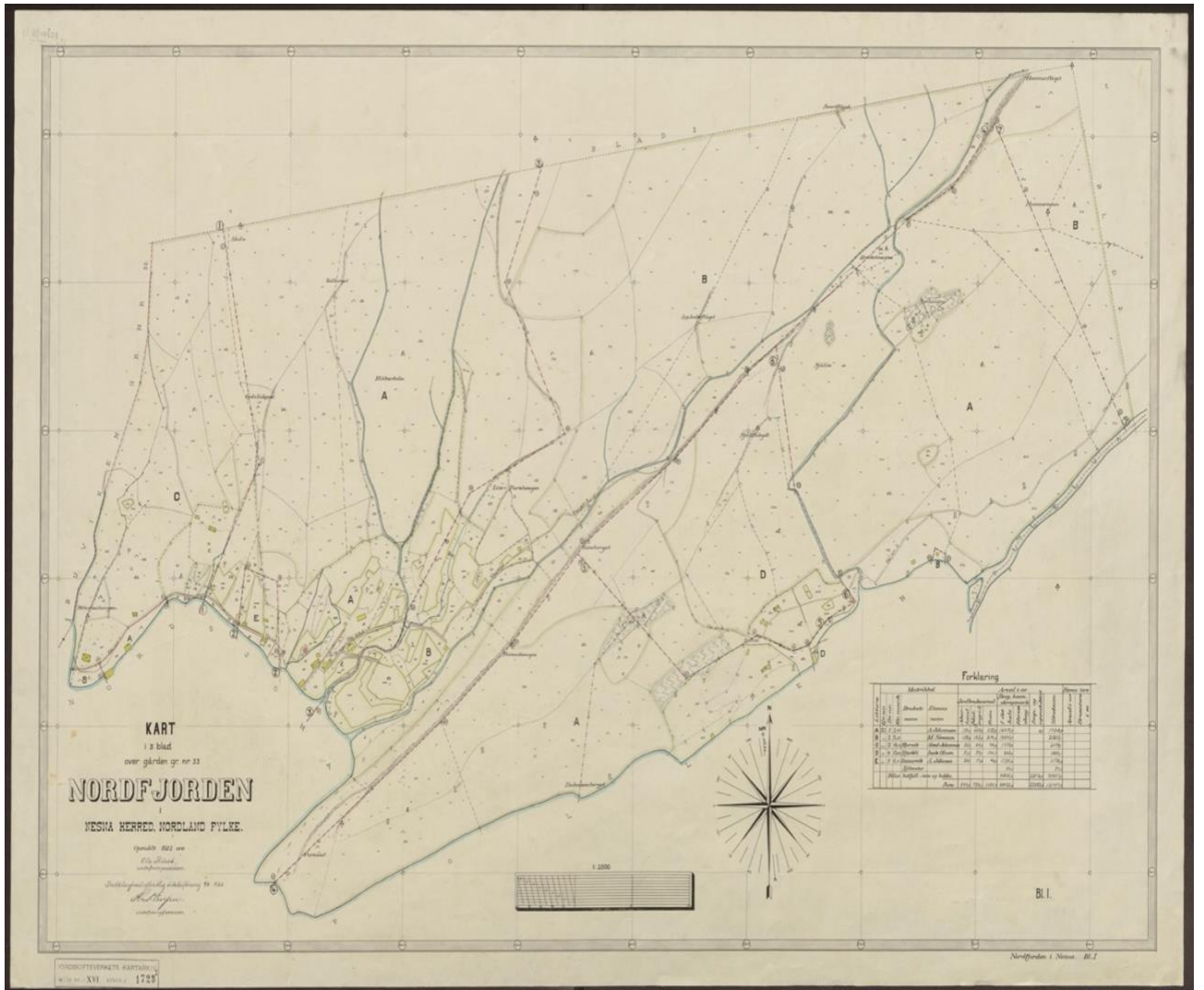
Nr.1

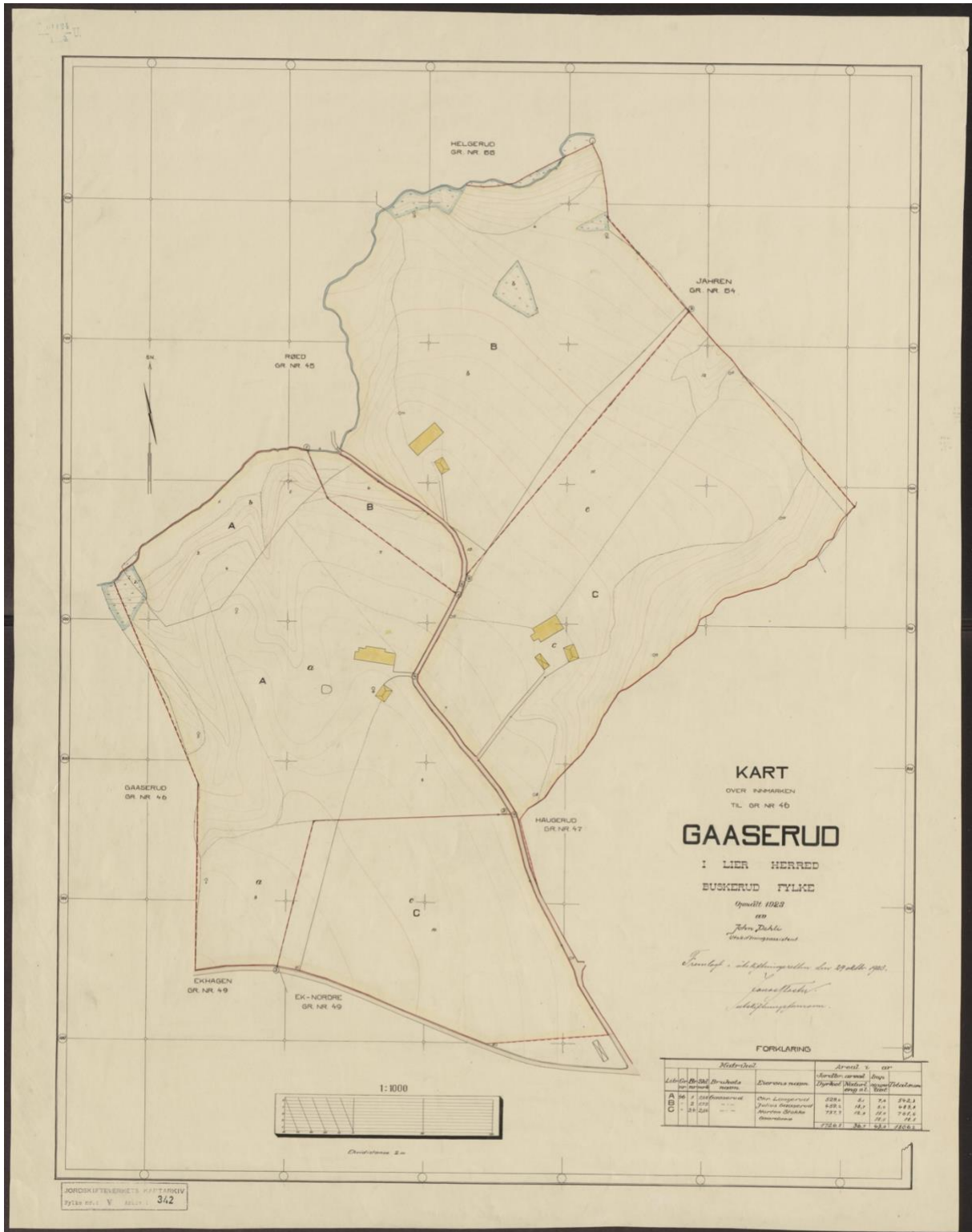

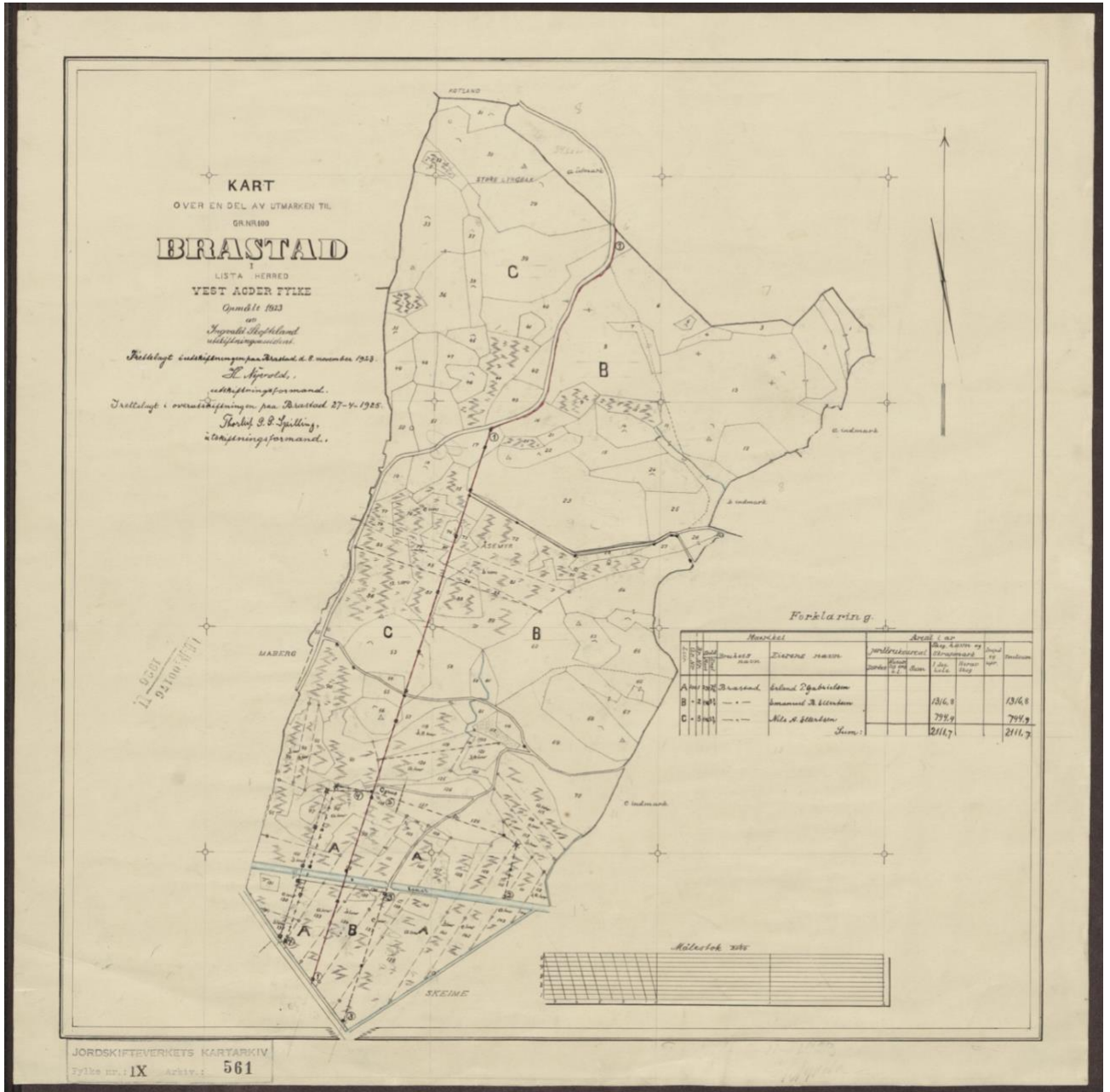

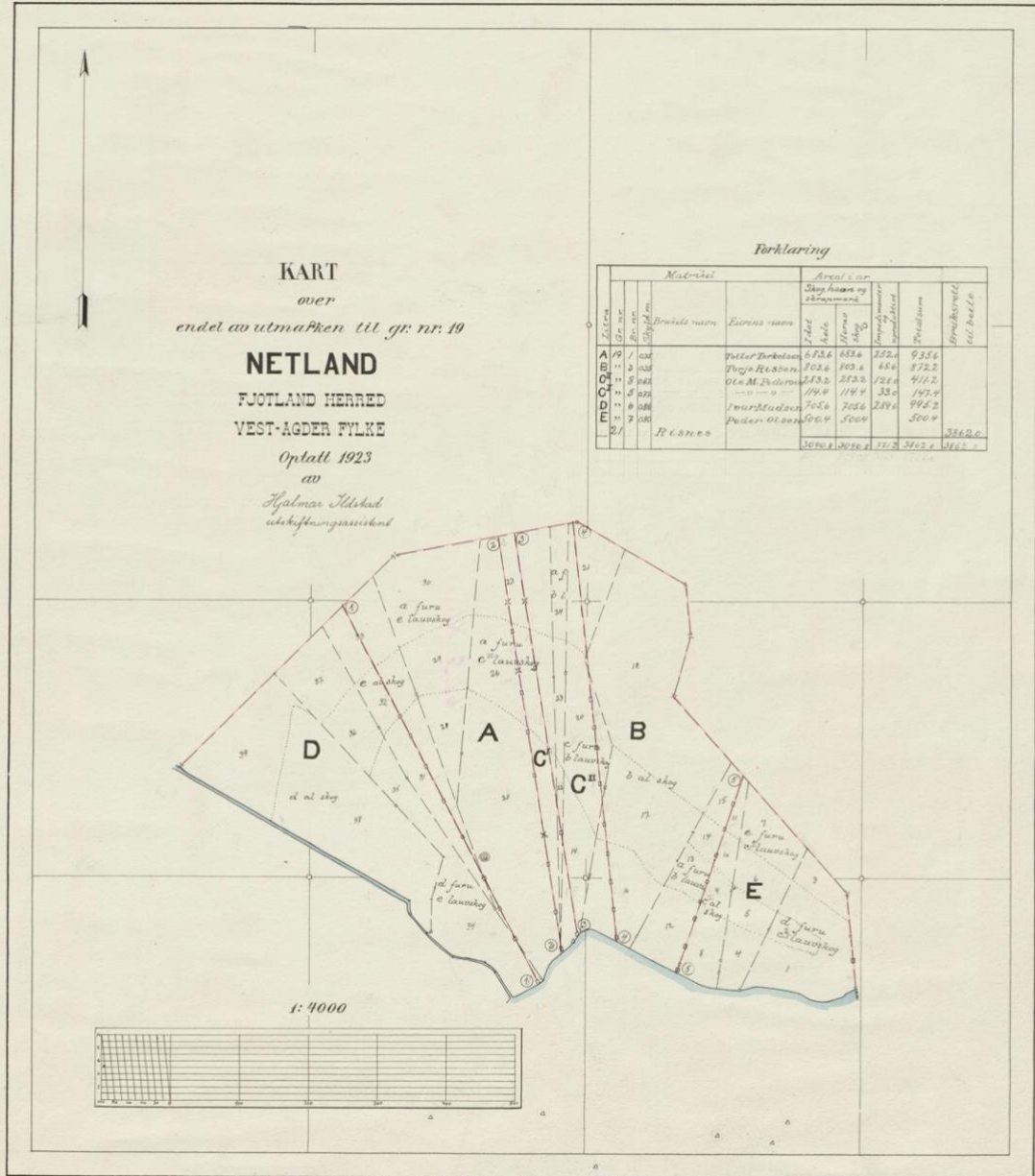

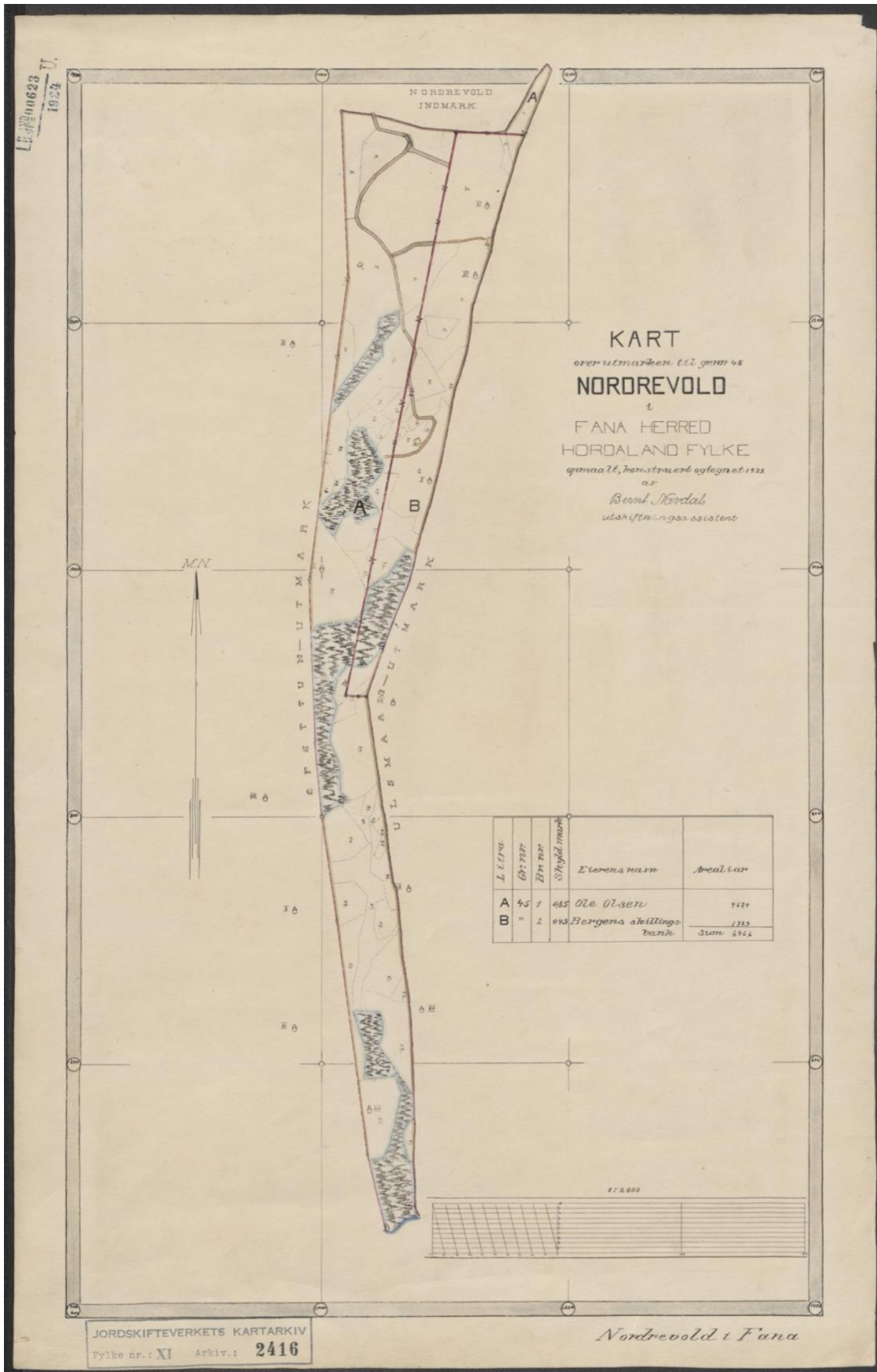

JORDSKIFTEVERKETS KARTARKIV
 Fylke nr.: IX Arkiv.: 579

JF 4:238
 1925

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway